

Vállalkozási mérlegképes könyvelő

ELLENŐRZÉS

tantárgy

18. téma

(Az adóellenőrzés)

Az adóhatóságok és hatásköreik

Történések:

- ❑ 1987. július 1-jén megalakult az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH).
- ❑ 2007. évben az Illeték Hivatalok beleolvadtak az APEH-ba.
- ❑ 2011. január 1. napjától az Országgyűlés megalkotta a Nemzeti Adó- és Vámhivalt (NAV) a 2010. évi CXXII. törvény alapján → egyidejűleg a Vám- és Pénzügyőrség, valamint az APEH megszűnt.

2

Adóhatósági ellenőrzés fő célja:

- ❖ az adózással kapcsolatos jogszabályokban előírt kötelezettségek betartásának a vizsgálata,
- ❖ az adóbevétel megrövidítésének, a költségvetési támogatás, adó-visszaigénylés jogosulatlan igénybevételének a megakadályozása.

Adóellenőrzés feladata:

- ✓ az adópolitikai célok gyakorlati érvényesülésének vizsgálata az adóalanyoknál,
- ✓ az adó- és illetékfizetési kötelezettség teljesítése.

Adózás rendjéről szóló törvény meghatározza:

- ✓ az ellenőrzés rendjét,
- ✓ az adózók és az adóhatóság jogait és kötelezettségeit.

3

A NAV szervezeti hierarchiája

A NAV a nemzetgazdasági miniszter felügyelete alatt áll, vezetője az elnök (Sors László adóügyekért felelős államtitkár). A szervezet központi, középfokú, és alsó fokú szervei útján látja el feladatait.

A NAV Központi Szervei:

- Központi Hivatal,
- Bűnügyi Főigazgatóság,
- Informatikai Intézet,
- Képzési, Egészségügyi és Kulturális Intézet.

Az adóhatóságok feladatai: megállapítja, nyilvántartja, beszedi, végrehajtja, kiutalja, ellenőrzi a hatáskörébe utalt adókkal és költségvetési támogatásokkal összefüggő jogszabályok megtartását, vezeti az adózók adószámláját.

4

Az állami adóhatóság jár el minden

- ✓ adó, költségvetési támogatás,
- ✓ adó-visszaigénylés, -visszatérítés,
- ✓ az állami garancia (kezeség) kiutalása és visszakövetelése,
- ✓ adók módjára behajtandó köztartozás végrehajtása,
- ✓ az önkormányzatokat illető helyi adóval, illetve a gépjárműadóval összefüggő tartozások megkeresés alapján történő végrehajtása ügyében.

5

Az állami adóhatóság jár el továbbá:

- a csőd eljárásban, a felszámolási eljárásban, a végelszámolásban, a vagyonrendezési és adósságrendezési eljárásban az állami adó- és vámhatóság hatáskörébe tartozó követelések tekintetében hitelezőként,
- a magánnyugdíjpénztárt megillető tagdíjjal, késedelmi pótlékkal, önellenőrzési pótlékkal összefüggő követelések tekintetében a hitelezők képviselőjeként.

6

A vámhatóság hatáskörébe tartozik:

- a regisztrációs adóval,
- a külföldön nyilvántartott tehergépjárművek adójával,
- a jövedéki adóval,
- az adójeggyel ellátott dohánygyártmányokat terhelő általános forgalmi adóval, kivételes adózás esetén az energiaadóval,
- az általános forgalmi adó kivételével a termékimportot terhelő adóval,
- az általános forgalmi adóról szóló törvény szerinti adó alanyok esetében a termékimportot terhelő ÁFA-val,

7

- új közlekedési eszköznek minősülő személygépkocsinak, illetőleg regisztrációs adó köteles motorkerékpárnak az Európai Közösség más tagállamából történő beszerzése esetén, meghatározott vevői körben az ÁFA-val kapcsolatos adóztatási feladatok ellátása, ide nem értve a végrehajtási eljárás lefolytatását.

8

Az **önkormányzati adóhatóság** (jegyző) jár el első fokon

- a helyi adók,
- a belföldi rendszámú gépjárművek adója,
- a mező- és erdőgazdasági hasznosítású föld bérbeadásából származó jövedelem (ideértve a földjáraadékat is) adóztatása,
- tv-ben meghatározott esetben a magánszemélyt terhelő adók módjára behajtandó köztartozások (pl. szabálysértési pénzbírság, szabálysértési költségek stb.) ügyében.

9

Az adót, a költségvetési támogatást

- az adózó önadózással,
- a kifizető és a munkáltató adólevonással,
- az adóbeszedésre kötelezett adóbeszedéssel,
- az adóhatóság bevallás alapján kivetéssel, kiszabással, illetőleg utólagos adómegállapítás keretében állapítja meg.

10

Az adóigazgatási eljárásban az adóhatóság

- az adózó jogait, kötelezettségeit állapítja meg,
- ellenőrzi az adókötelezettségek teljesítését, a joggyakorlás törvényességét,
- az adózást érintő tényekről, adatokról, körülményekről nyilvántartást vezet, és adatot igazol.

Az adóhatóság a célszerűség és gazdaságosság szempontjait érvényre juttatva használja fel erőforrásait.

Az ellenőrzési irányokat úgy kell meghatározni, hogy az ellenőrzöttség tudata az adózókat az önkéntes jogkövetésre ösztönözze.

11

Az adóhatóságok általános ellenőrzési szabályai

Az ellenőrzések általános jellemzői, szabályai a jogokban és kötelezettségekben fogalmazódnak meg.

Az adóhatóság jogai és kötelezettségei

- ✓ az adóellenőr köteles magát és az ellenőrzési jogosultságát a törvényben előírt módon igazolni,
- ✓ az adózót az ellenőrzés típusáról, tárgyáról és várható időtartamáról tájékoztatni,
- ✓ a vizsgálat során az adózó gazdasági tevékenységét a lehető legkisebb mértékben korlátozhatja,

12

- ✓ az ellenőrzés során a tényállást az adóhatóság köteles tisztázni és bizonyítani, kivéve, ha törvény a bizonyítást az adózó kötelezettségévé teszi.

Bizonyítási eszközök és bizonyítékok különösen: irat, szakértői vélemény, nyilatkozat, tanúvallomás, helyszíni szemle, mintavétel, próbavásárlás, fel nem fedett próbavásárlás, próbagyártás, helyszíni leltározás, más adózók adatai, elrendelt kapcsolódó vizsgálatok megállapításai, adatszolgáltatás tartalma, más hatóság nyilvántartásából származó vagy nyilvánosan elérhető elektronikus adat, információ.

- ✓ a nem bizonyított tény, körülmény – a becslési eljárás kivételével – az adózó terhére nem értékelhető.

13

Az adózó jogai és kötelezettségei

- ✓ köteles az adóhatósággal az ellenőrzés során együttműködni, az ellenőrzés feltételeit a helyszíni ellenőrzés alkalmával biztosítani;
- ✓ jogosult az ellenőrzést végző személyazonosságáról és megbízásáról meggyőződni;
- ✓ az ellenőrzési cselekményeknél jelen lenni, megfelelő képviselőről gondoskodni;
- ✓ egy alkalommal kérheti az akadály megszűnéséig, de legfeljebb 60 napig az ellenőrzés megkezdésének elhalasztását / az ellenőrzés szüneteltetését.
- ✓ joga van az ellenőrzés során keletkezett iratokba betekinteni, a megállapításokkal kapcsolatban felvilágosítást kérni, a jegyzőkönyvet megismerni, és 15 napon belül észrevételt tenni.

14

Az adóhatósági ellenőrzés folyamata

1. Az ellenőrzés megindítása

- az erről szóló megbízólevél kézbesítésével, egy példányának átadásával vagy az általános megbízólevél bemutatásával kezdődik,
 - új eljárás lefolytatása esetén megbízólevél kiállítására ismételt nem kerül sor.
 - megbízólevél elektronikusan is kézbesíthető.
- ha az adózó / képviselője / meghatalmazottja / alkalmazottja a megbízólevél átvételét megtagadja, két hatósági tanú jelenlétében jegyzőkönyv felvételével és aláírásával kezdődik.

15

2. Az ellenőrzés lefolytatása

- a helyszínen vagy az adóhatóság hivatali helyiségében kell végrehajtani;
- a szükséges iratok, bizonylatok, könyvek, nyilvántartások – ideértve az elektronikusan tárolt adatokat is – az adózó által a könyvei, nyilvántartásai vezetéséhez, valamint a bizonylatok feldolgozásához alkalmazott szoftverek, informatikai rendszerek, számítások és egyéb tények, adatok, körülmények megvizsgálásával folytatja le;
- Az ellenőrzés határideje – beleértve az ellenőrzés megkezdésének és befejezésének napját – 30 nap.

16

- Ettől eltérően az ellenőrzés határideje

- a bevételek utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzés, illetőleg az ellenőrzéssel lezárt időszakra vonatkozó ismételt ellenőrzés esetében **90 nap**;
- a legnagyobb adóteljesítménnyel rendelkező adózók esetében **120 nap**;
- a központosított ellenőrzés esetében **120 nap**;
- az állami garancia beváltásához kapcsolódó ellenőrzés esetében **90 nap**;
- a költségvetési támogatás kiutalását megelőző ellenőrzés esetében a kiutalásra nyitva álló határidő.

17

3. Az ellenőrzés befejezése

Az adóhatóság a megállapításait jegyzőkönyvbe foglalja. Az ellenőrzés a jegyzőkönyv átadásával, postára adásának napjával fejeződik be.

A büntetőeljárást kezdeményező külön jegyzőkönyvet az adóhatóság az adózónak nem adja át.

Jogkövetkezmények

- Késedelmi pótlék
- Önellenőrzési pótlék
- Adóbírság
- Mulasztási bírság
- Intézkedések

18

Az adóhatósági ellenőrzés fajtái

Az ellenőrzés fajtája az ellenőrzés célja által meghatározott:

- a bevallások utólagos vizsgálatára irányuló (ideértve az egyszerűsített ellenőrzést is),
- az állami garancia beváltásához kapcsolódó,
- az egyes adókötelezettségek teljesítésére irányuló,
- az adatok gyűjtését célzó, illetőleg egyes gazdasági események valóságának vizsgálatára irányuló,
- az illetékkötelezettségek teljesítésére vonatkozó,
- az ellenőrzéssel lezárt időszakra vonatkozó ismételt ellenőrzéssel.

19

Az ellenőrzési és a hatósági eljárás során keletkező főbb dokumentumok

Jegyzőkönyv: az adóhatóságnak az ellenőrzés során tett megállapításait rögzíti.

Tartalmazza:

- ❑ a kötelező tartalmi elemeket (pl. az eljáró adóhatóság megnevezése, a jegyzőkönyv készítésének helye, ideje stb.) és
- ❑ a konkrét ügy megállapításait → az adókötelezettséget érintő tényeket pontonként rögzíti, részletesen ismerteti a megállapítás alapjául szolgáló tényállást, a megsértett jogszabályt, a hiányosság fennállását bizonyító minden körülményt.

20

Az adóhatóságnak akkor is jegyzőkönyvet kell készíteni, ha az ellenőrzés során az adózónál mindent rendben talált („nemleges megállapítás”).

Észrevétel: az adózó a jegyzőkönyv átadását, kézbesítését követő 15 napon belül írásban teheti, amely vonatkozhat a jegyzőkönyv bármelyik pontjára, illetve a jegyzőkönyvben nem szereplő, de az adózó által fontosnak tartott tényre, körülményre.

Az észrevételben célszerű megjelölni a kifogásolt megállapítást és azt, hogy a kifogás alapiját mi képezi.

21

Kiegészítő jegyzőkönyv: ha az adózó észrevételei indokolják, vagy a tényállás tisztázása válik szükségessé, az ellenőrzés legfeljebb 2×15 nappal meghosszabbítható, s erről kiegészítő jegyzőkönyvet kell felvenni. Az adózó észrevételezési joga a kiegészítő jegyzőkönyvre is fennáll.

Határozat: az utólagos, az ismételt, illetve az állami garancia beváltásához kapcsolódó ellenőrzés esetén az adóhatóság az ellenőrzés eredményétől függetlenül a megállapításokról határozatot hoz → a jegyzőkönyv átadásával megindítja a hatósági eljárást, ha az adóhatóság valamilyen kötelezettség teljesítését írja elő, vagy jogkövetkezményt állapít meg.

22